

Dronningberget i vinterdrakt. Foto Jon A. Markussen

Naturresevatene Dronningberget og Hengsåsen på Bygdøy i Oslo

Dronningberget og Hengsåsen naturresevat er de siste to gjenværende områdene i Verneplan for Oslofjorden. Samlet areal for de to naturresevatene er ca. 250 da. Områdene er spesielle med hensyn på både biologi, geologi og kulturhistorie. Dronningberget har naturverdier av internasjonal betydning.

Formål

Formålet med Dronningberget naturresevatet er å ta vare på naturtypen kalklindeskog. Kalklindeskogen har lang økologisk kontinuitet og høy naturvitenskaplig verdi. Skogen har særlig betydning for naturmangfold og har et høyt antall truede arter av sopp, der en art er endemisk.

Formålet med Hengsåsen naturresevatet er å bevare naturtypene lågurtlyngfurukalkskog og kalklindeskog, der førstnevnte er dominerende. Skogen har særlig betydning for naturmangfold og har høy naturvitenskaplig verdi. Området inneholder et høyt antall truede arter av sopp og enkelte truede insekter. Én soppart er endemisk.

For begge områdene er også formålet med vernet å sikre kulturmiljøverdiene i området som historisk særlig er knyttet til funksjonene kongelig sommerresidens, folkepark og friluftsområde.

Verneverdier

Dronningberget naturresevat har et stort biologisk mangfold og flere sjeldne arter. Området er et av toppområdene på landsbasis med hensyn til antall rødlistearter (60 rødlistede arter registrert), og er trolig landets viktigste og mest artsrike linde-hasselskogslokalitet.

Fakta

Dronningberget og Hengsåsen naturresevat

Areal: 250 da.

Verneplan for Oslofjorden, delplan Oslo og Akershus

Til sammen 54 områder (inkludert sjøfuglområdene) er vernet gjennom delplanen for Oslo og Akershus. Samlet areal vernet gjennom delplan Oslo og Akershus er ca. 5,13 km², hvorav sjøareal utgjør ca. 0,68 km².

Aktuelle lenker

www.dirnat.no

www.fylkesmannen.no/osloogakershus

www.naturopsyn.no

www.riksantikvaren.no

Den kritisk truede soppen *Cortinarius terpsichores*, indigoslårsopp.
Foto Egil Bendiksen, NINA

Mykorrhizasoppfloraen på Dronningberget er karakterisert ved en meget høy andel av spesialiserte, kalkkrevende edellauskogsarter som i Norge bare eller nesten bare er knyttet til lind, eventuelt lind og hassel. De fleste av disse antas å representere svært gamle reliktføremster fra varmetida. Inkludert er en art som er endemisk for Oslofjord-området.

Dette indikerer at lokaliteten representerer en ekstrem økologisk kontinuitet, trolig med uavbrutt lindeskog gjennom 4-8000 år. Skogen representerer således et av de eldste naturdokumentene i Oslofjordsområdet.

Kalklindeskogen er en sårbar naturtype. Foto Jon A. Markussen

Hengsåsen består av både kalkfuruskog og edellauskog av kalklindeskoger med innslag av både alm og hassel. Det finnes også stedvis store og grovvokste lindetrær. Videre er det funnet et fåtall sjeldne trelevende billearter. Hengsåsen har en god populasjon av den sjeldne praktbilleren *Poecilnota rutilans*, som tidligere

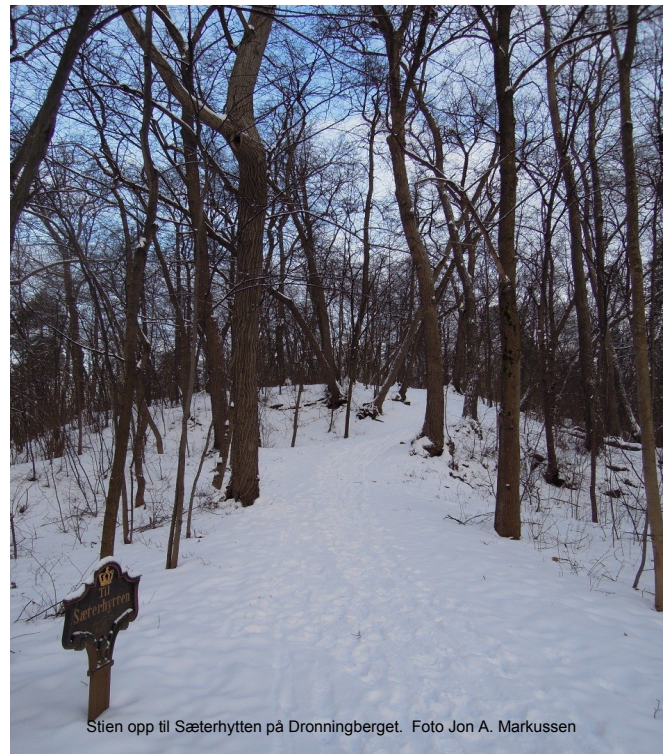
Poecilnota rutilans, Lindepraktbille. Foto Karsten Sund, Naturhistorisk Museum, UiO

kun er funnet er par ganger i Asker og en gang i Ytre Telemark. Disse funn synes å representere en isolert forekomst i Skandinavia, da arten verken er kjent fra Sverige eller Danmark.

Lind er viktig levested for flere arter. Foto Jon A. Markussen

I Hengsåsen finner man også spesielle geologiske forekomster. Blant annet finner man deler av den såkalte Huk-gangen, som er karakterisert med et spesielt utviklet kollelandskap. Dette ble dannet under dannelsen av Oslofeltet (290-250 mill år siden).

Stien opp til Sæterhytta på Dronningberget. Foto Jon A. Markussen

Direktoratet for naturforvaltning har sentrale, nasjonale oppgaver og ansvar i arbeidet med å forvalte norsk natur. Det innebærer å bevare naturmangfoldet og legge til rette for friluftsliv og bruk av naturens ressurser. Direktoratet for naturforvaltning er en rådgivende og utøvende etat, underlagt Miljøverndepartementet. Vi har myndighet til å forvalte naturressurser, gjennom ulike lover og forskrifter som Stortinget har vedtatt. Ut over lovbestemte oppgaver har vi også ansvar for å identifisere, forebygge og løse miljøproblemer. Direktoratet for naturforvaltning samarbeider med andre myndigheter og gir råd og informasjon til befolkningen.

Kulturhistorie

Fredningen av kulturmiljøet på Bygdøy sikrer en unik kilde til kunnskap, opplevelse og bruk for alle, i dag og i framtida. Naturrestatene Dronningberget og Heng-

Hengsenga med Hengsåsen i bakgrunn. Foto Jon A. Markussen

åsen er en del av området som kong Karl Johan kjøpte av staten i 1837 for å lage folkepark. De øvrige arealene av folkeparken er fredet som kulturmiljø. En stor variasjon av natur- og landskapstyper med rikholdige kulturspor er i dag godt bevart.

Selv om Bygdøy ikke ble landfast før på 1800-tallet, har det vært bosetning i området siden steinalderen. I middelalderen vekslet eierskapet til øya mellom klosteret på Hovedøya og kongen. Ved reformasjonen ble Bygdøy krongods, underlagt Akershus slott som ladegård. I 1837 kjøpte kong Karl Johan et større område på Bygdøy for egne midler. Han ønsket å tilrettelegge området som folkepark for allmuen, slik han også gjorde i Djurgården i Stockholm.

Hengsengen Bygdø Kristiania 3/05.

Hengsenga. Foto Norsk Folkemuseum

Folkeparken på Bygdøy ble utviklet etter europeiske forbilder, med severdigheter som lysthus, utsiktsplasser,

bevertningssteder, badeanlegg og monumenter. Lystslottet Oscarshall sto ferdig ca 1852. Sæterhytten på

Sæterhytten. Foto Riksantikvaren

Dronningberget ble oppført i 1862 og utvidet til serveringssted i 1881.

På Hengsåsen ble det anlagt stier, grusveier, utsiktspunkter og bevertningssteder. Et badeanlegg for publikum åpnet i 1880 og "Bygdø Søbad" fikk også restaurant.

Også skog og park ble skjøttet for å ta seg best mulig ut, med den engelske landskapsstilen som forbilde. Prydbusker ble plantet langs veiene og kantet overgangene mellom jordene og stiene.

Etter 1905 har folkeparken og severdighetene der i stor grad forfalt. Noen kulturminner er allerede istandsatt, slik som Sæterhytten. Andre skal settes i stand i årene som kommer. Deler av park- og hageanleggene er i dag i stor grad gjengrodd. Det mangfoldige natur- og kulturlandskapet gir oss, sammen med de enkelte kulturminnene i den gamle Folkeparken, kulturmiljøet på Bygdøy.

Wedelmonumentet på Dronningberget. Foto Jon A. Markussen

Direktoratet for naturforvaltning har sentrale, nasjonale oppgaver og ansvar i arbeidet med å forvalte norsk natur. Det innebærer å bevare naturmangfoldet og legge til rette for friluftsliv og bruk av naturens ressurser. Direktoratet for naturforvaltning er en rådgivende og utøvende etat, underlagt Miljøverndepartementet. Vi har myndighet til å forvalte naturressurser, gjennom ulike lover og forskrifter som Stortinget har vedtatt. Ut over lovbestemte oppgaver har vi også ansvar for å identifisere, forebygge og løse miljøproblemer. Direktoratet for naturforvaltning samarbeider med andre myndigheter og gir råd og informasjon til befolkningen.